

сенімді | надежное
сақтандыру | страхование

«МҰНАЙ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ҚАРЫЗДАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

**Директорлар Кеңесі Бекіткен
«Мұнай сақтандыру компаниясы» АҚ**

2023 жылғы «27» сәуірдегі №02-01/12 хаттама.

2023 жылғы «5» маусымнан бастап күшіне енді.

Семей қ.

МАЗМҰНЫ:

ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ҚАРЫЗДАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ.....	1
1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.....	3
2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ.....	3
3. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ.....	3
4. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ.....	4
5. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ.....	4
6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТПАЙТЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ ОҚИҒАЛАР.....	5
7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ АУМАҒЫ (ОРНЫ).....	5
8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ЖӘНЕ РЕСІМДЕУ ТӘРТІБІ.....	5
9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ.....	6
10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ТАРАПТАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ.....	7
11. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ.....	8
12. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ.....	9
13. ФОРС-МАЖОР.....	10
14. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ.....	10
15. СУБРОГАЦИЯ.....	10
16. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ.....	11
17. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР.....	11

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. "Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі "Сақтандырушы") деп атала, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және осы заңды тұлғалардың қарыздарын ерікті сақтандыру Ережелерінің негізінде заңды тұлғалармен (меншік нысанына және ұйымдық құқықтық нысанына қарамастан) қарыздарды сақтандыру шарттарын (бұдан әрі "сақтандыру Шарттары") жасасады, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында немесе қарыз шартында Сақтанушының Пайда алушымен жасалған қарыз Шарты бойынша міндеттемелерді орындамау/тиісінше орындамауынан келтірілген залалдарды өтеуге міндеттенеді. Сақтандырушы болып табылмайтын, Сақтанушы және Пайда алушы бұдан әрі бірлесіп "Тараптар", ал әр қайсысы жеке "Тарап" деп немесе жоғарыда көрсетілгендей аталады.
- 1.2. Егер сақтандыру Шартында өзгесі көзделмесе не Сақтанушының міндеттерін пайда алушы орындаса, пайда алушының пайдасына сақтандыру шартын жасасу сақтанушыны сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.
- 1.3. Ережелерде келесі терминдер қолданылады:
- 1.3.1. Сақтанушы - сақтандыру сыйлықақысын төлейтін Сақтандырушымен сақтандыру Шартын жасасқан заңды тұлға;
- 1.3.2. Пайда алушы-сақтандыру Шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;
- 1.3.3. Қарыз алушы - Пайда алушымен жасалатын қарыз шарты бойынша заңды тұлға (бұдан әрі – "қарыз Шарты") Сақтандырылушы болып табылады.
- 1.3.4. Қарыз шарты-бір Тарап (қарыз беруші) соған сәйкес Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе шартта көзделген жағдайларда екінші Тараптың (қарыз алушының) меншігіне (шаруашылық жүргізуіне, жедел басқаруына) қалыптасу белгілерімен айқындалған ақшаны немесе заттарды беруге міндеттенетін шарт, ал қарыз алушы Қарыз берушіге осындай ақша сомасын уақтылы немесе бірдей түрдегі және сападағы заттардың тең санымен қайтаруға міндеттенеді;
- 1.3.5. Франшиза-сақтандыру шартының талаптарында көзделген сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату. Сақтандыру шартында шартты немесе шартсыз франшиза белгіленуі мүмкін.
- 1.3.6. Сақтандыру мүддесі-Сақтанушының тәуекелдердің алдын алудағы және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүліктік мүддесі;

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және/немесе қарыз шартына сәйкес туындайтын, сақтандыру шартында белгіленген шектерде пайда алушымен жасалған қарыз шарты бойынша міндеттемелерді Сақтанушының орындамауынан/тиісінше орындамауынан келтірілген залалдарды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.
- 2.2. Сақтанушының құқыққа қайшы мүліктік мүдделері сақтандыруға жатпайды.

3. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 3.1. Сақтандыру сомасы сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы болып табылады.
- 3.2. Сақтандыру сомасы сақтандыру шартында белгіленеді және қарыз шарты бойынша сақтанушының/сақтандырылушының пайда алушы алдындағы негізгі борышының сомасынан аспауы тиіс.
- 3.3. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлемесе, сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азаяды.

- 3.4. Сақтанушы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандырушымен келісім бойынша қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлей отырып, қосымша келісімді ресімдеу арқылы сақтандыру сомасын ұлғайтуға құқылы.
- 3.5. Сақтандыру шарттарын жасасу кезінде франшиза белгіленуі мүмкін. Тараптардың келісімі бойынша франшиза сақтандыру сомасына пайызбен не абсолютті мөлшерде белгіленеді. Франшизаның түрі мен мөлшері сақтандыру шартында белгіленеді.

4. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 4.1. Сақтандыру сыйлықақысы - Сақтанушы сақтандыру Шартында айқындалған мөлшерде сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін Сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы.
- 4.2. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру мерзімінің өзгеруіне және сақтандыру жағдайының туындау тәуекелінің дәрежесіне әсер ететін факторларға байланысты өзгертілуі мүмкін.
- 4.3. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы біржолғы – сақтандырудың бүкіл мерзімі үшін біржолғы төлеммен немесе мерзімді сақтандыру жарналары түріндегі қолма-қол ақшасыз бөліп төлеумен төлей алады. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәртібі сақтандыру шартында айқындалады.
- 4.4. Сақтандыру сыйлықақысы / сақтандыру жарналары ақшаны Сақтандырушының банктік шотына немесе қолма-қол ақшамен Сақтандырушының кассасына аудару арқылы төленеді.
- 4.5. Егер сақтандыру Шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/сақтандыру жарналарын төлеу міндеті Тараптардың уәкілетті өкілдері сақтандыру шартына қол қойған күннен бастап туындайды.
- 4.6. Сақтандыру шартын 1 (бір) жылдан кем мерзімге жасасқан кезде сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру Шартының (прораттың) қолданылу күндерінің нақты саны үшін не жылдық сақтандыру сыйлықақысының пайыздық қатынасында есептелуі мүмкін (бұл ретте толық емес ай толық ретінде есепке алынады):

Мерзімі / ай	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
жылдық сақтандыру сыйлықақысының %	20	30	40	50	60	70	75	80	85	90	95

5. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

- 5.1. Сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға сақтандыру жағдайы болып табылады.
- 5.2. Сақтанушының/Сақтандырылған тұлғаның пайда алушы алдындағы міндеттемелерін орындамауы келесілер нәтижесінде қалыптасқан пайда алушының шығындарының туындауы сақтандыру жағдайы болып табылады:
- 5.2.1. өрт, жарылыс, найзағай, дүлей зілзалалар (дауыл (боран), бұршақ, су тасқыны, сел, көшкін, тау жыныстарының құлауы, сел, жер асты суларының шығуы, жер сілкінісі) нәтижесінде пайда болған соттың заңды күшіне енген шешімі негізінде сақтанушыны/сақтандырылушыны мәжбүрлі тәртіппен банкрот деп тану;
- Сақтандыру жағдайы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде мынадай міндетті шарттар бір мезгілде басталған кезде пайда болды деп есептеледі:
- ақшалай қаражатты мақсатсыз пайдалану салдарынан сақтанушыны банкрот деп тану туралы заңды күшіне енген сот шешімі шығарылса;
 - Сақтанушының / сақтандырылушының қарыз шарты бойынша міндеттемелерін орындамау/тиісінше орындамау фактісі;
 - сақтанушыны/сақтандырылушыны тарату туралы жазбаны заңды тұлғалардың бірыңғай мемлекеттік тіркеліміне енгізу;
 - өрт, жарылыс, найзағай, табиғи апаттар (жер сілкінісі), дауыл (боран), бұршақ, су тасқыны, сел, көшкін, тау жыныстарының құлауы, топан су, жер асты суларының шығуы) сияқты оқиға сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде орын алса.

- 5.3. Сақтандыру жүзеге асырылатын тәуекелдердің нақты тізбесі сақтандыру бағдарламасымен және/немесе тараптардың келісімімен айқындалады және сақтандыру шартында ескертіледі.

6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТПАЙТЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ ОҚИҒАЛАР

- Сақтандырушы келесілер (жағдайларда) үшін жауап бермейді:
- 6.1. сақтандыру Шартын жасасу кезінде белгіленетін, сондай-ақ сақтандыру Шартын жасасқанға дейін орын алған сақтандыру аумағынан тыс жерде келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар;
 - 6.2. Сақтанушының/Сақтандырылушының/Пайда алушының моральдық зиянын, жоғалған пайдасын, шығындарын (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы) өтеу туралы талаптар;
 - 6.3. кез келген әскери іс-қимылдар мен олардың салдары, террористік актілер, азаматтық толқулар, ереуілдер, бүліктер, локауттар, қамауға алу, тәркілеу, реквизициялау, азаматтық немесе әскери биліктің өкімі бойынша жұмысты тоқтату, мәжбүрлеп ұлттандыру, эмбарго енгізу, блокада, төтенше немесе ерекше жағдай, бүлік, қарсыластық, путч, мемлекеттік төңкеріс, қастандық, көтеріліс, революциялар;
 - 6.4. табиғи зілзала аймағымен сақтандыру аумағын сақтандыру Шартын жасасу сәтіне дейін хабарлаған кезде табиғи зілзала;
 - 6.5. ядролық энергияның кез-келген түрдегі әсері, радиациялық, химиялық немесе бактериологиялық ластану;
 - 6.6. Сақтанушының, оның тұрақты, уақытша және маусымдық қызметкерлерінің, сақтанушыда мердігерлік шарттар бойынша қызметті жүзеге асыратын адамдардың, тағылымдамадан өтушілер, тәжірибеден өтушілердің, сондай-ақ құрылтайшылардың, қатысушылардың, пайшылардың, Сақтанушының акционерлерінің, сондай-ақ онымен еңбек қатынастарында тұрған, олар үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында жауапкершілік көзделген адамдардың қасақана әрекеттері (әрекетсіздігі) немесе өрескел абайсыздығы;
 - 6.7. Сақтанушының шарттар жасасу кезінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын сақтамауы;
 - 6.8. коммерциялық кәсіпорын профиліндегі өзгерістер;
 - 6.9. кәсіпорынды біліктіліксіз басқару (кәсіпорынның шығынына және/немесе банкроттыққа әкелуі мүмкін кәсіпорын басшысының және басқа басқарма мүшелерінің бірнеше рет кәсіби қателіктері).
 - 6.10. сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын не сақтандыру шартында көзделмеген шығындарды өтеу туралы кез келген талаптар үшін;
 - 6.11. сақтанушының сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде жалпы қабылданған нормаларға сәйкес жою қажеттілігін сақтандырушы көрсеткен тәуекел дәрежесін едәуір арттыратын мән-жайларды жоймауы салдарынан келтірілген залалды өтеу туралы талаптар үшін;
 - 6.12. сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормалары мен талаптарын бұзуы салдарынан келтірілген залалдар үшін;
 - 6.13. егер шарттық міндеттемелерді орындау мемлекеттік органдардың өкімі бойынша мүлікті алып қою, тәркілеу, реквизициялау, мемлекет меншігіне алу, тыйым салу немесе жою салдарынан мүмкін болмаса.
 - 6.14. Сақтандыру өтелмейді;
 - 6.15. Сақтанушының/Сақтанушының жалған немесе қасақана банкроттығы;
 - 6.16. Сақтанушының / Сақтанушының банкроттыққа әкеп соққан қасақана әрекеттері;
 - 6.17. өзің ерікті таратуы;
 - 6.18. Сақтандыру шартында сақтандыру төлемінен бас тарту үшін өзге де негіздер көзделуі мүмкін.

7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ АУМАҒЫ (ОРНЫ)

- 7.1. Сақтандыру шарты сақтандыру шартында көрсетілген күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғау кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
- 7.2. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының аумағы сақтандыру аумағы болып табылады.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ЖӘНЕ РЕСІМДЕУ ТӘРТІБІ

- 8.1. Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтанушы сақтандыру Шартының құрамдас және ажырамас бөлігі болып табылатын Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша сақтандыруға өтініш ресімдейді. Сақтандыру туралы өтініште тәуекел дәрежесін бағалауға мүмкіндік беретін барлық мәліметтер көрсетілуі керек.
- 8.2. Алынған мәліметтер негізінде сақтандырушы сақтандыру Шартын жасасу туралы шешім қабылдайды.
- 8.3. Сақтандыру шарты тараптардың бір құжатты жасауы арқылы жазбаша нысанда жасалады.
- 8.4. Сақтандыру шартын ресімдеу үшін Сақтандырушы сақтандыруға арналған өтініште көрсетілген және тәуекел дәрежесін сипаттайтын деректерді, оның ішінде қолданыстағы сақтандыру шарттарының болуын растайтын қосымша құжаттарды талап етуі мүмкін.
- 8.5. Егер сақтандыру Шартын жасасқаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және ықтимал залалдар мөлшерін бағалау үшін елеулі маңызы бар мән-жайлар туралы көрінеу жалған мәліметтер бергені анықталса, онда Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен сақтандыру Шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы

9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- 9.1. Сақтанушының құқықтары:
 - 9.1.1. сақтандыру Шарты талаптарының орындалуын бақылауды жүзеге асыру;
 - 9.1.2. сақтандырушыны міндетті жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру шартын бұзудың болжамды күніне дейін күнтізбелік 30 (отыз) күннен кешіктірмей шартты мерзімінен бұрын бұзу;
 - 9.1.3. сақтандыру Ережелерімен танысу;
 - 9.1.4. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де құқықтар.
- 9.2. Сақтандырушының құқықтары:
 - 9.2.1. Сақтанушыдан және Сақтандырылушыдан алынған ақпаратты, сондай-ақ сақтанушының сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеру;
 - 9.2.2. алдын ала сауалнама нәтижелері негізінде сақтандыру Шартын жасасудан бас тарту;
 - 9.2.3. сақтандыру ережелеріне сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту;
 - 9.2.4. Заңда белгіленген тәртіппен Сақтанушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне наразылық айту;
 - 9.2.5. тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап ету;
 - 9.2.6. қажеттілігіне қарай құзыретті органдарға сұранымдар жолдау;
 - 9.2.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де құқықтар.
 - 9.2.8. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және осы Ережелердің 11-тарауында қарастырылған залалдың мөлшерін растайтын құжаттар Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген кезден бастап 90 күнтізбелік күн өткен соң ұсынылмаған жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту.
- 9.3. Пайда алушының құқығы:
 - 9.3.1. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтау, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберу;
 - 9.3.2. Сақтандырушыдан сақтандыру Шартының қолданылу ережелері мен тәртібін түсіндіруді талап ету;
 - 9.3.3. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін басқа да іс-әрекеттер жасау.
- 9.4. Сақтанушы міндеттері:
 - 9.4.1. сақтандыру Шартының қолданылу кезеңінде сақтандырушыға тәуекел дәрежесін айқындау үшін маңызы бар дұрыс ақпаратты хабарлау;
 - 9.4.2. сақтандыру Шартын жасасу кезінде және оның қолданылу кезеңінде Сақтандырушыға ұқсас тәуекелдер бойынша барлық сақтандыру шарттары және ол басқа сақтандырушылармен жасасқан сақтандыру объектісі туралы хабарлау;
 - 9.4.3. сақтандыру Шартында белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеу;
 - 9.4.4. сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған сәттен бастап 24 (жиырма төрт) сағат ішінде кез келген қолжетімді тәсілмен құзыретті

уәкілетті органдарға хабарлау және егер Ережелерде өзгеше көзделмесе, бұл туралы сақтандырушыға 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша хабарлау қажет.

- 9.4.5. Сақтандырушының өкіліне келтірілген залалдың мөлшерін, сақтандыру жағдайының басталуының себептері мен өзге де мән-жайларын анықтауға жәрдемдесу;
- 9.4.6. сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды, оның ішінде сараптама жүргізуді, мамандардың қызметтеріне ақы төлеуді және т. б. дәлелдеу ауыртпалығын көтеру.;
- 9.4.7. сақтандыру жағдайынан шығынды азайту шараларын қабылдау;
- 9.4.8. өзінің сақтандырылған міндеттемелерін орындау үшін барлық шараларды қабылдау және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына жол бермеу;
- 9.4.9. сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығын Сақтандырушыға көшуді қамтамасыз ету;
- 9.4.10. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де міндеттер.
- 9.5. Сақтандырушы міндеттері:
- 9.5.1. Сақтанушыны Ережелермен таныстыру және оның талабы бойынша оның көшірмесін ұсыну (жіберу) ;
- 9.5.2. сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға сақтандыру төлемін сақтандыру Ережелерінде және/немесе Шартында белгіленген тәртіппен жүзеге асыру;
- 9.5.3. Сақтанушыға / Сақтандырылушыға сақтандыру жағдайында шығындарды азайту үшін жұмсаған шығындарын өтеу;
- 9.5.4. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтанушы және оның мүлдіктік жағдайы туралы мәліметтерді жария етпеу;
- 9.5.5. сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 9.5.6. Сақтанушы (Пайда алушы, Сақтандырылушы) сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, соңғы құжат қабылданған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей оларды жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша хабардар ету;
- 9.5.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де міндеттер.
- 9.5.8. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап күнтізбелік 60 күн өткен соң Сақтандырушы Сақтанушыға/Пайда алушыға құжаттарды Сақтандырушыға берудің аяқталатын мерзімі туралы еске сала отырып, хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабарлауға міндетті.
- 9.6. Сақтандырудың осы Ережелерінде көрсетілген Сақтандырушының міндеттері Пайда алушыға бірдей дәрежеде қолданылады. Пайда алушының осы міндеттерді орындамауы оларды сақтанушының орындамауы сияқты салдарға әкеп соғады.

10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ТАРАПТАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ

- 10.1. Сақтанушы/Сақтандырылушы /Пайда алушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде ол басталған сәттен бастап 24 (жиырма төрт) сағат ішінде құзыретті уәкілетті органдарға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлауға және ол басталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде, егер Ережелерде өзгесі көзделмесе, бұл туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті сақтандыру.
- 10.2. Кейіннен құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталған және Сақтандырушы дәлелді деп таныған кез келген себеппен Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы дереу хабарлау мүмкін болмаған жағдайда, сақтандыру жағдайы туралы тиісті түрде хабарланды деп есептеледі.
- 10.3. Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін Сақтандырушы міндетті:
- 10.3.1. Сақтанушы/Сақтанушы/Пайда алушы ұсынған құжаттарды қарау және зерделеу;
- 10.3.2. Сақтанушы/Сақтандырылушы / Пайда алушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларды соңғы құжат қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету;
- 10.3.3. болған оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану / мойындамау туралы шешім қабылдау;
- 10.3.4. сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту Ережелерде, сақтандыру Шартында немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде.

11. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ

- 11.1. Сақтандыру төлемі пайда алушыға пайыздарды, сыйақыларды, өсім пұлдарды (айыппұлдарды, тұрақсыздық айыбын) қоспағанда, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған күнгі қарыз Шарты бойынша негізгі борыш сомасынан аспайтын мөлшерде (сақтандыру сомасынан пайызбен) жүзеге асырылады;
Сақтанушы/Сақтандырылушы банкрот деп танылған кезде Ережелердің 5.2-тармақ 5.2.1. тармақшасына сәйкес төлем 100% мөлшерінде жүзеге асырылады.
- 11.2. Ережелер мен сақтандыру Шартының талаптарына сәйкес барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырады немесе сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан жазбаша дәлелді бас тартады. Бұл ретте Сақтандырушы, егер уәкілетті органдардан қосымша ақпарат алу және (немесе) Сақтандырушының сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаға байланысты мән-жайларды анықтауы бойынша іс-шаралар/тергеу жүргізу талап етілсе, сақтанушыға бұл туралы хабарлай отырып, бұл мерзімді үш айға ұзарта алады.
- 11.3. Сақтанушы/сақтандырылушы/пайда алушы ұсынатын төменгі құжаттар сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін негіз болып табылады:
- 11.3.1. Ережелердің 5.2. тармағының 5.2.1. тармақшасы бойынша:
- 11.3.1.1. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш;
- 11.3.1.2. сақтандыру Шартының түпнұсқасы мен көшірмесі, Қарыз шартының көшірмесі, берешекті өтеу кестесі;
- 11.3.1.3. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған күнгі қарыз Шарты бойынша сақтандырылушының негізгі борышының қалдығы туралы анықтаманың түпнұсқасы
- 11.3.1.4. Сақтанушыны банкрот деп тану туралы заңды күшіне енген сот шешімінің көшірмесі;
- 11.3.1.5. Сақтанушыны тарату туралы заңды тұлғалардың бірыңғай мемлекеттік тіркелімінен үзінді көшірме;
- 11.3.1.6. сақтандыру жағдайының басталу жағдайлары мен себептері туралы, сондай-ақ келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы құзыретті органдары құжаттарының түпнұсқалары немесе уәкілетті адамдар куәландырған көшірмелері;
- 11.3.1.7. сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін қажетті Сақтанушының қаржы-шаруашылық қызметіне талдау жүргізуге мүмкіндік беретін құжаттар (баланс, кірістер мен шығыстар туралы есеп, ақша қозғалысы туралы есеп және т. б.);
- 11.3.1.8. егер ұсынылған құжаттар мен мәліметтерде сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін, оның ішінде сақтандыру шарты бойынша өтелуге жататын келтірілген зиянның мөлшерін айқындау, зиян келтіруге әкеп соққан сақтандыру оқиғасының сипатын, себептері мен мән-жайларын белгілеу, сақтандырушының зиян келтірген тұлғаға (зиян келтіруге жауапты) талап ету құқығын іске асыруы үшін қажетті ақпарат қамтылмаған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыға/пайда алушыға сақтандыру төлемі/сақтандыру төлемінен бас тарту туралы негізделген шешім қабылдау үшін қажетті ақпаратты сұрату себептерін түсіндіре отырып, дәлелді хат жіберу арқылы қосымша ақпарат сұратуға құқылы.
- 11.4. Сақтанушы/Сақтандырылушы/ Пайда алушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғанын және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.
- 11.5. Сақтандырушының келесі жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар:
- 11.5.1. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы сақтандырушыға уақтылы хабарламау;
- 11.5.2. Сақтанушының/сақтандырылушының/пайда алушының сақтандыру Ережесінде және Шартында белгіленген сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді ұсынбауы;
- 11.5.3. әскери іс-қимылдар, көтерілістер, бүліктер, қарулы құралымдардың немесе террористердің іс-әрекеттері нәтижесінде келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар;
- 11.5.4. ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың, азаматтық соғыстың, кез-келген түрдегі халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің әсері;

- 11.5.5. Сақтанушының және/немесе Сақтандырылушының/Пайда алушының заңнамалық актілерде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған, сақтандыру жағдайымен себептік байланыста болған әрекеттерінің нәтижесінде зиян келтіру;
- 11.5.6. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайының басталу мән-жайлары және оның туындаған нәтижемен (салдармен) байланысы туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
- 11.5.7. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән жайларын тергеуге және келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;
- 11.5.8. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.
- 11.6. Егер жауапкершіліктің неғұрлым жоғары мөлшері сақтандыру Шартында көзделмесе, Сақтандырушы сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.
- 11.7. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.
- 11.8. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап, 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін, егер 60 күнтізбелік күн өткеннен кейін Сақтандырушы Сақтанушыға/Пайда алушыға құжаттарды сақтандырушыға берудің аяқталатын мерзімі туралы еске сала отырып, хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабарлаған болса Сақтандырушының осы Ережелердің 11-тарауында баяндалған құжаттар ұсынылмаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы бар.

12. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ

- 12.1. Сақтандыру шарты келесі жағдайларда тоқтатылады:
- 12.1.1. әрекет ету мерзімі аяқталса;
- 12.1.2. Сақтандырушының сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруы;
- 12.1.3. оны мерзімінен бұрын тоқтату;
- 12.1.4. соттың сақтандыру Шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;
- 12.1.5. Тараптардың бірі сақтандыру Шартының талаптарын бұзған жағдайда, екінші Тараптың талабы бойынша;
- 12.1.6. Ережелердің 12.8-тармағына сәйкес сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/кезекті сақтандыру жарнасын төлемесе;
- 12.1.7. сақтандыру шарты оның орындалуын қамтамасыз ету үшін жасалған қарыз шартын тоқтату;
- 12.1.8. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.
- 12.2. Сақтандыру шарты Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша, сондай-ақ тараптардың келісімі бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін.
- 12.3. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы Тараптар сақтандыру шартын бұзудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын бір-бірін хабардар етуге міндетті.
- 12.4. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің қолданыстағы нұсқасында көзделген шарттар бойынша Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша сақтандыру Шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға мынадай формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады:

$$(100\% - 30\%) * \left(TCC - \frac{CC * i}{N} \right), \text{ мұнда:}$$

30% - Сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары;

TCC-сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы;

CC-сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы;

i - Пайдаланылған күндер саны (айналыс күні пайдаланылмаған болып есептеледі);

N - Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен).

- 12.5. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын немесе кезекті сақтандыру жарнасын сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде уақтылы төлемеген кезде сақтандыру

шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуын сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап біржақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру кезеңінде болған сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын немесе оның бір бөлігін сақтандыру шартында көрсетілген тәртіппен және мерзімдерде төлемеген жағдайда сақтандырушының сақтанушыға жазбаша хабарлама жіберу арқылы сақтандыру шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқығы бар. Бұл ретте төленген сақтандыру сыйлықақысы қайтарылмайды.

- 12.6. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысы төленгеннен кейін жазбаша өтініш негізінде сақтандыру қорғаудың қолданылуы тоқтатыла тұрған күннен бастап 30 (отыз) күн ішінде сақтандыру қорғаудың қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте сақтандыру шартының қолданысы ұзартылмайды және сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру кезеңі үшін төленген сақтандыру сыйлықақысы қайтарылмайды.
- 12.7. Егер сақтандыру сыйлықақысын төлеу 30 (отыз) күн ішінде жүргізілмесе, сақтандыру шартының қолданысын сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын не кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап біржақты тәртіппен тоқтатады.
- 12.8. Сақтанушы шарттан бас тартқан кезде (ҚР АҚ 841-бабының 2-тармағы), егер бұл ҚР АҚ 841-бабының 1 және 1-1-тармақтарында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, егер шартта өзгеше көзделмесе, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

13. **ФОРС-МАЖОР**

- 13.1. Форс – мажор- егер бұл орындалмау сақтандыру шарты жасалғаннан кейін туындаған еңсерілмейтін күш мән-жайларының салдары болып табылса, болжау да, еңсеру де мүмкін емес төтенше сипаттағы оқиғалардың нәтижесінде, Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындаудан босатылатын төтенше жағдайлар.
- 13.2. Форс-мажорлық жағдайларға, бірақ олармен шектелмейді мыналар жатады: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе соғыс әрекеттері, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымдары.
- 13.3. Форс-мажорлық мән-жайлардың әсеріне тап болған Тарап осындай мән-жайлардың басталғаны туралы екінші Тарапқа 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.
- 13.4. Форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылуы құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталуы тиіс.

14. **ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ**

- 14.1. Қосарланған (бірнеше) сақтандыру-әрқайсысымен дербес сақтандыру шарттары бойынша бірнеше сақтандырушылардың бір объектіні сақтандыруы.
- 14.2. Қосарланған сақтандыру кезінде әрбір сақтандырушы сақтанушының алдында онымен жасалған сақтандыру шарты шегінде жауап береді, алайда пайда алушы барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы тиіс. Бұл ретте пайда алушы кез келген сақтандырушыдан онымен жасалған сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты залалды өтемесе, Сақтанушы жетіспейтін соманы басқа сақтандырушыдан алуға құқылы.
- 14.3. Келтірілген залалды басқа сақтандырушылар өтегендіктен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған сақтандырушы сақтандыру сыйлықақыларының тиісті бөлігін, жұмсалған шығыстарды шегергенде, сақтанушыға қайтаруға міндетті.
- 14.4. Сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін қосарланған сақтандыру кезінде сақтанушы сақтандырушыға өзге сақтандырушыларда сақтандыру төлемі туралы мәселені реттеуге қатысты барлық мәліметтерді, оның ішінде өзге сақтандырушылардан алынған сақтандыру төлемінің мөлшері туралы мәліметтерді беруге міндетті.
- 14.5. Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын анықтауға, басқа сақтандырушылармен бірлесіп, сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалдардың мөлшерін айқындауға құқылы.

15. **СУБРОГАЦИЯ**

- 15.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға төленген сома шегінде сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы өтеді.
- 15.2. Сақтанушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға қолында бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді оған хабарлауға міндетті.
- 15.3. Егер Сақтанушы сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

16. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 16.1. Сақтандыру шарты бойынша туындайтын даулар келіссөздер арқылы шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген кезде қайшылықтар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен соттың қарауына беріледі.

17. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР

- 17.1. Тараптар арасындағы барлық өзара есеп айырысулар Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңгемен жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларда Тараптар арасындағы өзара есеп айырысу шетел валютасында жүзеге асырылуы мүмкін.
- 17.2. Мұндай ақпаратты жария ету Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес талап етілетін жағдайларды қоспағанда, Тараптар абсолютті құпиялылық режимін сақтау бойынша өзара міндеттемелер алады.
- 17.3. Сақтандыру шартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар оларды жазбаша ресімдеген және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған жағдайда заңды күшіне ие болады.
- 17.4. Сақтандыру шартын орындау бойынша немесе соған байланысты тараптар бір-біріне жіберген барлық қосымшалар, хабарламалар, хабарламалар, хабарламалар жазбаша нысанда орындалуға тиіс және егер олар сақтандыру шартында көрсетілген мекенжайлар бойынша жіберуді/алуды тіркеуді қамтамасыз ететін тәсілмен жіберілсе, тиісті нысанда берілген болып есептеледі.
- 17.5. Сақтандыру шартына қол қою арқылы Сақтанушы сақтандыру Ережелерінің талаптарымен танысқанын және келісетінін растайды. Келіспеушіліктер туындаған жағдайда сақтанушының сақтандыру ережелерін білмеуіне немесе оны бермегеніне сілтеме жасауға құқығы жоқ.
- 17.6. Сақтандыру ережелерімен реттелмеген бөлігінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы қолданылады.